

คู่มือการปฏิบัติงาน

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร

จังหวัดอุดรธานี

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

คำนำ

ในการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบ ๒ จังหวัดคือ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสุโขทัย ซึ่งการผลิตในพื้นที่ที่มีการปลูกอ้อยเป็นหลักเป็นที่ตั้งโรงงานน้ำตาล ๒ โรงงาน และมีการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจเป็นกลุ่มใหญ่ ประกอบด้วย กลุ่มแปลงใหญ่ผู้เลี้ยงผึ้ง กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีด มีการทำสวนผลไม้ จากสภาพการผลิตในพื้นที่รับผิดชอบ ศูนย์ฯ จึงได้มีการส่งเสริมตามสภาพการผลิต มีการส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมการพัฒนการผลิตอ้อย การใช้แมลงเศรษฐกิจในการผสมเกสรไม้ผล

ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การปฏิบัติงานมีกรอบแนวทางการปฏิบัติ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีการให้บริการตามภารกิจหลักของศูนย์ฯ จึงได้ทำคู่มือการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๑ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

ตุลาคม ๒๕๖๐

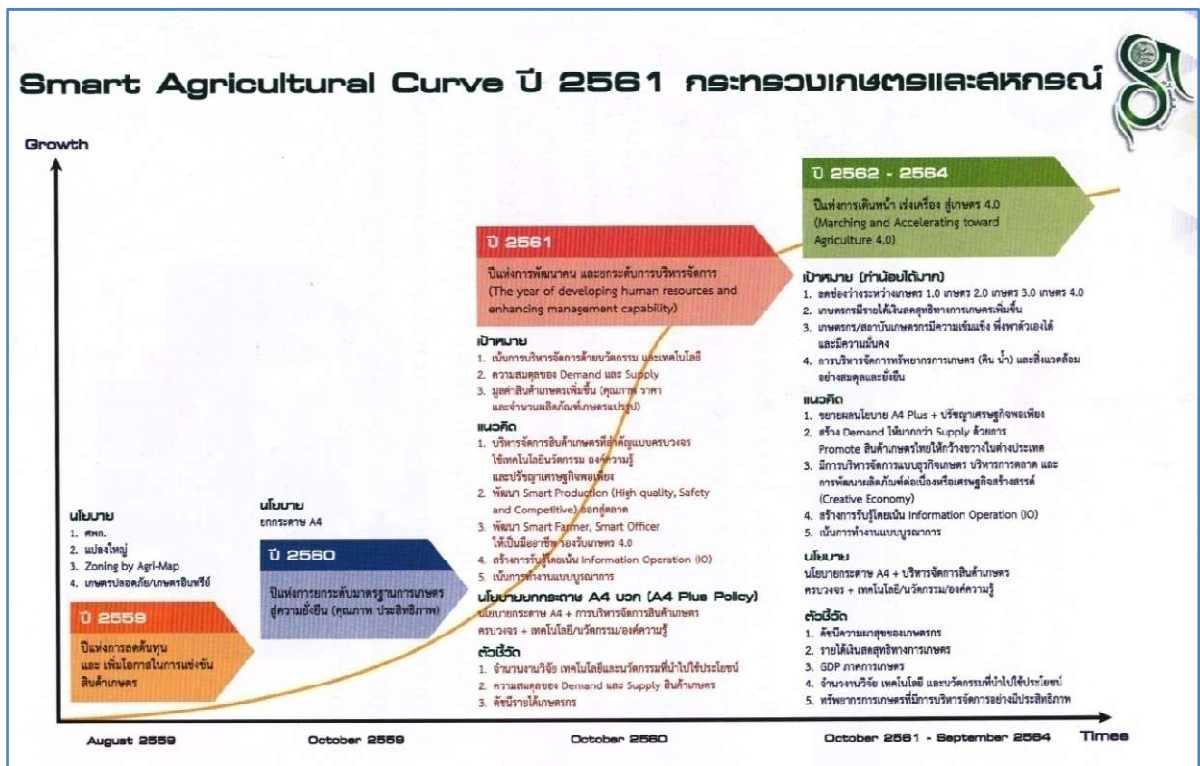
สารบัญ

	หน้า
นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑
ทิศทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร	๒
วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์และจังหวัดสุโขทัย	๑๐
แผนยุทธศาสตร์ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์	๑๑
ข้อสั่งการที่สำคัญ	๑๔
กรอบการทำงานปีงบประมาณ ๒๕๖๑	๒๑
กระบวนงาน	๒๗
การฝึกอบรมปีงบประมาณ ๒๕๖๑	๓๐
การพัฒนาแปลงเรียนรู้ในศูนย์ฯ	๓๙

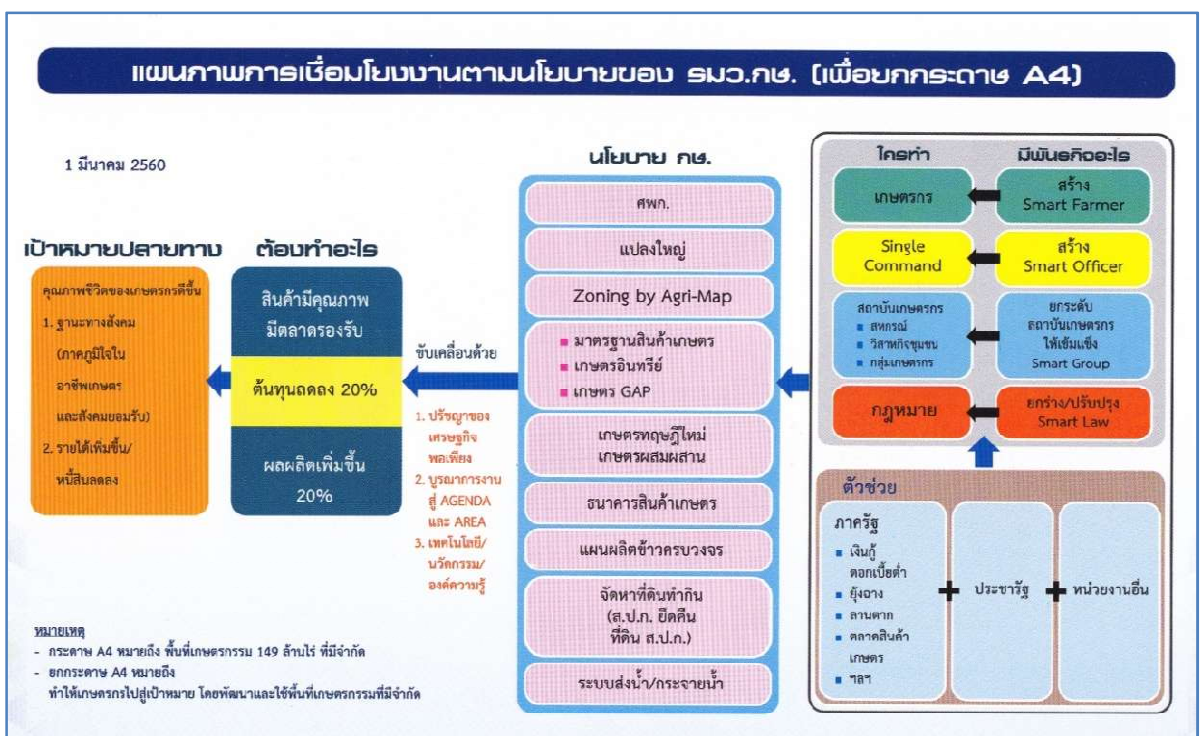
ในการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ได้มีการนำนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทิศทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรมาประกอบการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ แล้วนำสภาพการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ ชนิดพืช ประเด็นปัญหาที่สำคัญแล้วกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมในพื้นที่ตามการส่งเสริมของสำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เป้าหมายส่งเสริมเกษตรกรใน ศพก. , แปลงใหญ่ และพื้นที่ตามนโยบายสำคัญต่าง ๆ

๑.นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. Smart Agriculture Curve

๒. A๔

๒.ทิศทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ๙+๑๕

สู่ความเป็นเลิศของภารกิจส่งเสริมการเกษตร Balance DOAE for Excellent Mission

๑. งานส่งเสริมการเกษตรต้องแสดงออกถึงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน ในลักษณะภาระงานตามบทบาทหน้าที่ที่แท้จริง (Function) สามารถจำแนกและผลักดันให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม วัดผล และตรวจสอบได้
๒. การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ต้องกำหนดเป้าหมายของการส่งเสริมและพัฒนาให้ชัดเจน และสามารถวัดผลได้ โดยกำหนดเป็น Milestone ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้สามารถทบทวนข้อผิดพลาด และปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหลักตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด
๓. งานตามนโยบายที่มีเป้าหมายในการพัฒนาด้านการเกษตร (Agenda) จะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของงานที่ถูกกำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ของการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (Function) โดยดำเนินการในลักษณะต่อยอดและขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมกว้างขวางยิ่งขึ้น
๔. การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ (Area Base) ต้องนำงานตามนโยบาย (Agenda) และงานตามบทบาทหน้าที่ (Function) มากำหนดเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ กำหนดเป้าหมายชัดเจน สามารถตรวจสอบและวัดผลได้ สร้างสมดุลให้เกิดขึ้นกับงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
๕. การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรด้านงานส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาสมรรถนะและประสิทธิภาพของนักส่งเสริมการเกษตร จะต้องมีความสมดุลกันในทุกมิติของการพัฒนา เนื่องจากทั้งสองภาคส่วนต่างเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จของการพัฒนาระหว่างกัน
๖. สร้างสมดุลของการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรตลอดเส้นทางของการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร (The whole process of agri - industry) โดยเกษตรกรคือผู้ประกอบการด้านการเกษตร

๓. การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรผ่านระบบส่งเสริมการเกษตร (T & V System) ให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เกิดความสมดุลระหว่างภูมิปัญญา กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการเกื้อหนุนและสามารถต่อยอด การพัฒนาการเกษตรสู่ความมั่นคง และยั่งยืน

๔. ผลของการประกอบการด้านการเกษตร ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม และสมดุล ระหว่างทุนและผลตอบแทน สร้างรายได้ที่มั่นคงและ ยั่งยืน ผ่านระบบส่งเสริมการเกษตร การจัดการที่ดี รวมถึงการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตและการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร

๕. การพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายวัฒนธรรมอันดีงาม ทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความสมดุล ให้เกิดขึ้นในห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร

ทั้งนี้จะต้องนำแนวทางการดำเนินงานทั้ง ๑๕ แนวทาง ที่กำหนดไว้ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มาเป็นรากฐานในการปฏิบัติงาน โดยบางประเด็นจะต้องขยายผลการดำเนินงานให้กว้างขวางขึ้น และบางประเด็นจะต้องดำเนินการให้เข้มข้นมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

๑. สร้าง Smart Agriculture ในลักษณะเกษตรกรรมยั่งยืน โดยพัฒนา Smart Farmer ให้เข้มแข็ง เปลี่ยนแปลงวิธีการและรูปแบบการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ ดังนี้

๑.๑ ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และองค์ความรู้แบบองค์รวม นำมาพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร

๑.๒ พัฒนาระบบการผลิตให้มีความปลอดภัยได้มาตรฐาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๓ พัฒนาการบริหารจัดการแบบธุรกิจเกษตร ประกอบด้วย การบริหารจัดการ Zoning โดยใช้ Agri-Map (สมดุลงน้ำ ดิน ตลาด) บริหารการเงินและการบัญชีต้นทุน บริหารและเชื่อมโยงตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และสร้างตราสินค้า

๑.๔ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดสำคัญของการพัฒนา Smart Farmer ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิตลดลง หรือกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดแปลงเกษตรรูปแบบ Smart Agriculture เพิ่มขึ้น สัดส่วนปริมาณผลผลิตเกษตรที่ได้รับมาตรฐานมีเพิ่มขึ้น มีการใช้กฎหมายกำกับ ป้องกัน ควบคุม ปราบปราม และให้ความรู้แก่เกษตรกร และ PR - IO สร้างการรับรู้ความเข้าใจ เพื่อปรับเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ Smart Agriculture

■ เน้นหนัก ■

แนวทางการดำเนินงาน ๑๑ แนวทาง

๒.

ขับเคลื่อนและขยายผลโครงการพระราชดำริให้เห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วทุกจังหวัด โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและประชาชนนำแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานไว้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

■ ขยายผล ■

๓.

งานนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องเกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นรูปธรรมทุกนโยบาย ตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด เช่น การส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่, ศพก., Zoning by Agri - Map, เกษตรอินทรีย์, ธนาкарสินค้าเกษตร, ขับเคลื่อนธุรกิจเกษตร เป็นต้น มุ่งสู่เป้าหมายหลักของการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร คือ Smart Agriculture โดยต้องมีความเข้าใจในทิศทางหรือแนวโน้ม (Trend) ของตลาด สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตและการตลาด ความต้องการของผู้บริโภค การใช้วัตกรรมการที่เหมาะสม องค์กรความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การปรับเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ การลดต้นทุนการผลิต การบำรุงดูแลรักษาผลผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น รวมทั้งทำความเข้าใจกับเกษตรกรเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการใช้กฎหมายด้านมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร มาตรฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม มาตรฐานด้านแรงงาน เป็นต้น

■ เน้นหนัก ■

๔. กำหนดเป้าหมายการทำงานชัดเจนตามลักษณะการทำฟาร์มของเกษตรกร เพื่อเลือกวิธีการส่งเสริมและพัฒนาที่เหมาะสม มีการวัดผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร เช่น นโยบายการส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ มี ศพก. เป็นศูนย์กลาง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต โดยกำหนดเป้าหมายเป็น ๓ รูปแบบคือ Commercial farming Semi - commercial farming และ Subsistence farming

การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรต้องกำหนดเป้าหมายชัดเจน มองภาพการพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว กำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีระบบการจัดเก็บข้อมูล การรายงาน และการประเมินผล ซึ่งการใช้จ่ายงบประมาณต้องสามารถตอบได้ว่า ทำแล้วได้ประโยชน์อย่างไร เกิดสิ่งใดขึ้น โดยตัวชี้วัดให้มุ่งเน้นผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ

■ ขยายผล ■

๕. กำหนดวิธีการและพัฒนาศักยภาพของนักส่งเสริมการเกษตรทุกระดับ ต้องทำความเข้าใจแนวทางส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่ มีความรอบรู้และเรียนรู้ตลอดชีวิต ก้าวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

■ เน้นหนัก ■

๖. เกษตรกรคือผู้ประกอบการด้านการเกษตร ต้องจัดให้มีแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP - Individual Farm Production Plan)

■ ขยายผล ■

๘. สร้างและผลักดันเครือข่ายงานส่งเสริมและพัฒนา
 การเกษตรผ่านกลไกและเครื่องมือหลักของกรมฯ
 บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุน
 ภาคประชาชนให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่
 เช่น กระบวนการทำงานของ ศพก. การพัฒนาเครือข่าย
 Young Smart Farmer การสร้างศูนย์บ่มเพาะ Young/Smart
 Farmer

■ **ขยายผล** ■

๙. ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (Training and Visit
 System) เป็นกลไกหลักในการดำเนินการตามบทบาท
 หน้าที่และงานนโยบาย ทำงานเชิงระบบ เยี่ยมเยือนเกษตรกร
 นัดหมาย และติดตามผลการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

■ **ขยายผล** ■

๑๐. งานช่วยเหลือเกษตรกรเป็นบทบาทหนึ่งของนักส่งเสริม
 การเกษตรที่พึงดำเนินการ ต้อง Balance ระหว่างงาน
 ส่งเสริมและงานช่วยเหลือเกษตรกร ให้เกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง
 และสามารถพึ่งพาตนเองได้

■ **ขยายผล** ■

๑๑. การส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่และ ศพก. ต้องมีความสัมพันธ์กัน เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่ โดยภาคประชาชนเป็นแกนหลัก และแปลงใหญ่ถือเป็น Production Unit ของผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน

■ **เน้นหนัก** ■

๑๒. ข้อมูล/เหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับงาน ในภารกิจหน้าที่หลัก นักส่งเสริมการเกษตรต้องทราบ ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันที สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้โดยเร็ว และสัมฤทธิ์ผล เช่น เหตุจากภัยธรรมชาติ โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ผลจากการดำเนินงานในความรับผิดชอบ

■ **เน้นหนัก** ■

๑๓. การส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่ : ๓ มาตรการหลัก

- ๑๓.๑ องค์กรแห่งการเรียนรู้
- ๑๓.๒ เครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตรเข้มแข็ง
- ๑๓.๓ แผนการผลิตเฉพาะราย มีการวางแผนการผลิตล่วงหน้าในแต่ละฤดูกาล กำหนดทิศทางให้ชัดเจน และพัฒนาไปสู่เป้าหมาย

■ **เน้นหนัก** ■

... >>> **๑๔.** จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ
อย่างชัดเจน กำหนดกรอบการดำเนินการในทุกมิติ
เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ภายในระยะเวลาที่กำหนด

■ **ขยายผล** ■

... >>> **๑๕.** การดำเนินการทุกเรื่อง ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส
ตรวจสอบได้ เป็นธรรม ยึดผลสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง

■ **เน้นหนัก** ■

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์ ๒๕๖๑

“เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ผลผลิตปลอดภัย
การท่องเที่ยวพัฒนา การค้าชายแดนเติบโต”

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสุโขทัย ๒๕๖๑

วิสัยทัศน์ : “สุโขทัยเมืองมรดกโลก ท่องเที่ยวประทับใจ
เศรษฐกิจก้าวไกล สุขภาพอนามัยดีถ้วนหน้า
เป้าประสงค์ : พัฒนา ส่งเสริมการผลิต และการตลาด **ภาค**
การเกษตร อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้
มาตรฐาน ปลอดภัย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาด

แผนยุทธศาสตร์ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี

พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

๑.วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางในการศึกษาทดสอบถ่ายทอดเทคโนโลยีฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและให้บริการข้อมูลทางการเกษตรแก่เกษตรกรและเป็นแหล่งรวบรวมกระจายพันธุ์พืชและแมลงเศรษฐกิจ

๒.พันธกิจ

- ๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ ทดสอบ ประยุกต์ พัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้
- ๒.๒ ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ๒.๓ รวบรวมกระจายพันธุ์พืช และแมลงเศรษฐกิจ
- ๒.๔ ฝึกอบรมอาชีพการเกษตร
- ๒.๕ ให้บริการทางวิชาการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๓.ยุทธศาสตร์ (กลยุทธ์)

- ๓.๑ พัฒนาการศึกษ วิเคราะห์ ทดสอบและประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับพื้นที่
- ๓.๒ พัฒนาแปลงเรียนรู้และจุดเรียนรู้เพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี
- ๓.๓ พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
- ๓.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
- ๓.๕ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปัจจัยต้นแบบให้ครอบคลุมตามรูปแบบสาขา
- ๓.๖ พัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนักส่งเสริมการเกษตร,เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
- ๓.๗ พัฒนาระบบ IT เพื่อรองรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

๔.รายละเอียดประกอบยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ
๑.การพัฒนาการศึกษา วิเคราะห์ทดสอบและประยุกต์องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เหมาะสมกับพื้นที่	๑.เกิดการปรับใช้องค์ความรู้ภูมิปัญญาจากการศึกษาทดสอบ(R๒R)ตามศักยภาพของพื้นที่	๑.จำนวนองค์ความรู้ที่ได้ทำการศึกษาทดสอบและสามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ ๒.จำนวนหลักสูตรที่ได้	๑.พัฒนาการศึกษาทดสอบและประยุกต์องค์ความรู้ภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับพื้นที่	๑.ศึกษาทดสอบและพัฒนาความรู้ทางการเกษตรเพื่อถ่ายทอดสู่เกษตรกร
๒.การพัฒนาแปลงเรียนรู้และจุดเรียนรู้เพื่อรวบรวมขยายกระจายพันธุ์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี	๑.แปลงเรียนรู้และจุดเรียนรู้มีศักยภาพเพียงพอในการเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้	๑.จำนวนแปลงเรียนรู้และจุดเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา	๑.พัฒนาศักยภาพแปลงเรียนรู้และจุดเรียนรู้	๑.พัฒนาศักยภาพการเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้
๓.การเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่	๑.เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตและจัดการผลผลิตได้อย่างเหมาะสม (คุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย) และทำให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้นอย่างยั่งยืน	๑.จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดตามโครงการ ๒.รายได้ของเกษตรกรหลังการฝึกอบรม(เปอร์เซ็นต์) ๓.ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	๑.การเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี	๑.ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร
๔.การพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับนักส่งเสริมการเกษตร,เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน	๑.เกิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้รูปแบบวิธีการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมายแต่ละระดับ ๒.มีเนื้อหาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมายแต่ละระดับ	๑.จำนวนรูปแบบการถ่ายทอด ๒.ระดับความพึงพอใจของผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี	๑.พัฒนารูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมาย	๑.การจัดการกระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ
๕. การพัฒนาระบบ IT เพื่อรองรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร	๑. การให้บริการข้อมูล/ข่าวสาร การเกษตร สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันเหตุการณ์และครอบคลุม สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ ๒. จำนวนผู้เข้าใช้บริการ ๓. จำนวนหน่วยงานที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้	๑. พัฒนาระบบสารสนเทศและบุคลากรเพื่อรองรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรบนสื่อสารสนเทศ	๑. พัฒนาระบบการจัดการและให้บริการ

ข้อสั่งการที่สำคัญ

แนวทางการดำเนินงาน

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ประจำปี ๒๕๖๑

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมส่งเสริมการเกษตร

*****

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แจ้งวงเงินการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ประจำปี ๒๕๖๑ ให้ศูนย์ปฏิบัติการ เพื่อดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ โดยขอให้ศูนย์ปฏิบัติการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานเป็นรายกิจกรรมให้เหมาะสมตามความจำเป็นภายในกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติในแต่ละกิจกรรม ตามแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การวิจัย ศึกษา ทดสอบทางด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๑) กรณีศูนย์ปฏิบัติการได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาทดสอบเท่ากับตามจำนวนเรื่องที่เสนอขอ ขอให้ดำเนินการตามหัวข้อเรื่องที่เสนอโดยสามารถปรับรายละเอียด/วิธีการดำเนินกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

๒) กรณีศูนย์ปฏิบัติการได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาทดสอบน้อยกว่าจำนวนเรื่องที่เสนอขอ ขอให้คัดเลือกหัวข้อเรื่องที่จะดำเนินการได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเป้าหมายที่ได้รับการอนุมัติ โดยสามารถปรับรายละเอียด/วิธีการดำเนินกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

๓) กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายในการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการทุกศูนย์ให้เป็นแหล่งศึกษา วิจัย รวบรวมข้อมูลความรู้วิชาการด้านการเกษตร และนวัตกรรมการเกษตร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด อำเภอและเกษตรกรแกนนำและเครือข่าย ดังนั้น จึงได้อนุมัติงบประมาณให้ศูนย์ปฏิบัติการที่มีได้เสนอโครงการศึกษาทดสอบให้ดำเนินการจัดทำโครงการศึกษาทดสอบศูนย์ละ ๑ เรื่อง

๔) ขอให้ศูนย์ปฏิบัติการทุกศูนย์จัดส่งหัวข้อเรื่องโครงการศึกษาทดสอบที่ได้ปรับปรุงหัวข้อเรื่อง/รายละเอียด/วิธีการดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมแล้ว (รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติการที่ยังมิได้เสนอหัวข้อเรื่อง) ให้กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ ๓๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ทางE – mail : psdd@doae.go.th หรือ psddoae@gmail.com

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ จุดเรียนรู้ แปลงแม่พันธุ์ โรงเรือนเพาะชำ แปลงทดสอบ และอื่นๆ

ศูนย์ปฏิบัติการสามารถพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดการพัฒนาแปลงเรียนรู้ จุดเรียนรู้ แปลงแม่พันธุ์ โรงเรือนเพาะชำ แปลงทดสอบ และอื่นๆ ตามความเหมาะสมภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่

ศูนย์ปฏิบัติการพิจารณาเตรียมการปรับรายละเอียดการอบรมเจ้าหน้าที่ที่ตามความเหมาะสมตามเป้าหมายและภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

กิจกรรมที่ ๔ พัฒนาเกษตรกร

๔.๑ ฝึกอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ศูนย์ปฏิบัติการพิจารณาเตรียมการปรับรายละเอียดการอบรมเกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้ตามความเหมาะสมตามเป้าหมายและภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

๔.๒ ฝึกออาชีพเกษตรกรแกนนำและเครือข่าย

ศูนย์ปฏิบัติการพิจารณาเตรียมการปรับรายละเอียดการอบรมเกษตรกรแกนนำและเครือข่ายได้ตามความเหมาะสมตามเป้าหมายและภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ โดยเน้นให้คัดเลือกเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมให้ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด คือต้องเป็นเกษตรกรที่เป็นแกนนำและเครือข่าย ประกอบด้วย ศพก. แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน อาสาสมัครเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร ฯลฯ

กิจกรรมที่ ๕ การให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมที่ ๖ การผลิตสื่อถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ

ศูนย์ปฏิบัติการพิจารณาเตรียมการปรับรายละเอียดการดำเนินการได้ตามความเหมาะสมตามเป้าหมายและภายในวงเงินที่ได้รับการอนุมัติ

๒. กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายกำหนดให้การดำเนินงานทุกโครงการ กำหนด Milestone เป็นรายไตรมาสเพื่อจัดทำรายละเอียดค่าเป้าหมายและผลสำเร็จของงานที่ชัดเจน ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ สามารถวัดผลได้เชิงรูปธรรม ซึ่งโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนด Milestone ดังกล่าวไว้ในคู่มือโครงการแล้ว ดังนั้น จึงขอให้ศูนย์ปฏิบัติการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมตามกรอบของ Milestone ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การวิจัย ศึกษา ทดสอบทางด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตร

เริ่มดำเนินการเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ เกิดผลสำเร็จของงานภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

กิจกรรมที่ ๒ การพัฒนาแปลงเรียนรู้ จุดเรียนรู้ แปลงแม่พันธุ์ โรงเรือนเพาะชำ แปลงทดสอบ และอื่นๆ

เริ่มดำเนินการเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ เกิดผลสำเร็จของงานภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑

กิจกรรมที่ ๓ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่

ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๑

กิจกรรมที่ ๔ พัฒนาเกษตรกร

๔.๑ ฝึกออาชีพเกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ร้อยละ ๗๕ ภายในไตรมาสที่ ๑ และดำเนินการให้ครบถ้วน

ร้อยละ ๑๐๐ ภายในไตรมาสที่ ๒

กิจกรรมที่ ๕ การให้บริการเคลื่อนที่

ดำเนินการอย่างน้อยไตรมาสละ ๑ ครั้ง และต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามเป้าหมาย

ภายในไตรมาสที่ ๓

กิจกรรมที่ ๖ การผลิตสื่อถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ

ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๑ เพื่อให้สามารถใช้ประกอบการฝึกอบรมเกษตรกร

ได้ทันตามแผนการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ ๗ สัมมนาเชิงปฏิบัติการให้ศูนย์ปฏิบัติการและจังหวัด

ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ ๑

สำหรับเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีกำหนดรายไตรมาส

งบดำเนินงาน

ไตรมาสที่ ๑ ร้อยละ ๓๓

ไตรมาสที่ ๒ ร้อยละ ๕๕

ไตรมาสที่ ๓ ร้อยละ ๗๗ แต่เนื่องจากต้องเร่งรัดสรุปผลการดำเนินงานเพื่อประเมินตัวชี้วัดรอบที่ ๒/๒๕๖๑

และอยู่ในช่วงการเตรียมการจัดทำรายละเอียดงบประมาณโครงการปี ๒๕๖๒ จึงขอความ

ร่วมมือเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการให้ครบถ้วน ร้อยละ ๑๐๐ ภายในไตรมาสที่ ๓

โครงการศึกษาทดสอบ.....

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ศูนย์.....

งบประมาณที่เสนอขอ.....บาท

๑. หลักการและเหตุผล
๒. วัตถุประสงค์
๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ (บริเวณศูนย์หลักหรือศูนย์ย่อย)
๔. ระยะเวลาดำเนินการ (ถ้าต้องดำเนินการมากกว่า ๑ ปี ให้แยกรายละเอียดเป็นรายปี)
๕. วิธีการศึกษาทดสอบ
๖. งบประมาณ

กิจกรรม	รายละเอียดการใช้งบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)
๑.		
๒.		
รวม		

๗. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑								
	ต.๖๐	พ.๖๐	จ.๖๐	ม.๖๑	กพ.๖๑	มี.๖๑	เม.ย.	พ.๖๑	มิ.ย.๖๑	ก.๖๑	ส.๖๑	กย.๖๑

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ นวัตกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผลผลิต (output)
- ผลลัพธ์ (outcome)
- นวัตกรรม (Innovation) (ถ้ามี)
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

แบบฟอร์มกิจกรรมที่ ๑

(ตัวอย่าง)

**โครงการศึกษาทดสอบเพื่อการพัฒนาศักยภาพของศูนย์ปฏิบัติการ
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี
งบประมาณที่เสนอขอ ๘๐,๐๐๐ บาท**

๑. หลักการและเหตุผล

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี รับผิดชอบด้านวิชาการส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร ซึ่งทั้ง ๒ จังหวัดดังกล่าวมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ปาล์มน้ำมัน ในปี ๒๕๖๐ ได้พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในการเลือกซื้อพันธุ์ปาล์มน้ำมัน ระหว่างพันธุ์ ๑๑๑ และ ๒๒๒ และต้นพันธุ์ของทั้งสองพันธุ์มีราคาที่แตกต่างกัน ร้อยละ ๕๐ ดังนั้น จึงมีความต้องการศึกษาและทดสอบเพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโตและผลผลิตของปาล์มน้ำมัน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ ศึกษาการดูแลและการเจริญเติบโตของปาล์มน้ำมัน พันธุ์ ๑๑๑ และ ๒๒๒
๒.๒ ศึกษาเปรียบเทียบผลผลิตของปาล์มน้ำมัน พันธุ์ ๑๑๑ และ ๒๒๒

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน ๑๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ .....**๕. วิธีการศึกษาทดสอบ**

- ๕.๑ .....
- .....
๕.๒ .....
- .....

๖. งบประมาณ ๘๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการใช้งบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)
๑. ค่าต้นพันธุ์ปาล์มน้ำมัน พันธุ์ ๑๑๑ (๕ ไร่)	๑๐๐ ต้น x ๕๐ บาท	๕,๐๐๐
๒. ค่าต้นพันธุ์ปาล์มน้ำมัน พันธุ์ ๒๒๒ (๕ ไร่)	๑๐๐ ต้น x ๑๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐
๓. ค่าจ้างเหมาวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดิน	๒ ครั้ง	๓,๐๐๐
๔. ค่าวัสดุปลูก ๒๐๐ ต้น	๒๐ กระสอบ x ๕๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐
๕. ค่าปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	๑๐ กระสอบ x ๗๐๐ บาท	๗,๐๐๐
๖. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร xx-xx-xx	๑๐ กระสอบ x ๑,๕๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐
๗. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร aa-aa-aa	๑๐ กระสอบ x ๑,๕๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐
๘. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร bb-bb-bb	๑๐ กระสอบ x ๑,๕๐๐ บาท	๑๕,๐๐๐
งบประมาณรวม		๘๐,๐๐๐

๗. แผนปฏิบัติงาน (สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม ซึ่งถ้าปลูกใหม่ต้องใช้ระยะเวลาทดสอบ ๓-๕ ปี)

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑								
	ต.๖๐	พ.๖๐	จ.๖๐	ม.๖๑	กพ.๖๑	มี.๖๑	เม.๖๑	พ.๖๑	มิ.๖๑	ก.๖๑	ส.๖๑	กย.๖๑
๑.												
๒.												
๓.												
๔.												
๕.												

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ นวัตกรรม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (output)

ผลการศึกษาและทดสอบเพื่อเปรียบเทียบการเจริญเติบโตและผลผลิตของปาล์มน้ำมัน พันธุ์ ๑๑๑ และ ๒๒๒

ผลลัพธ์ (outcome)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำผลการศึกษาและทดสอบไปให้ข้อมูลแก่เกษตรกรเลือกซื้อพันธุ์ปาล์มได้อย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการ

นวัตกรรม

-

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ จากการเลือกใช้พันธุ์ปาล์มได้อย่างเหมาะสม

๒. สามารถนำส่งรายได้จากผลผลิตปาล์มน้ำมัน หลังจากปลูกได้ ๕ ปี จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อปี

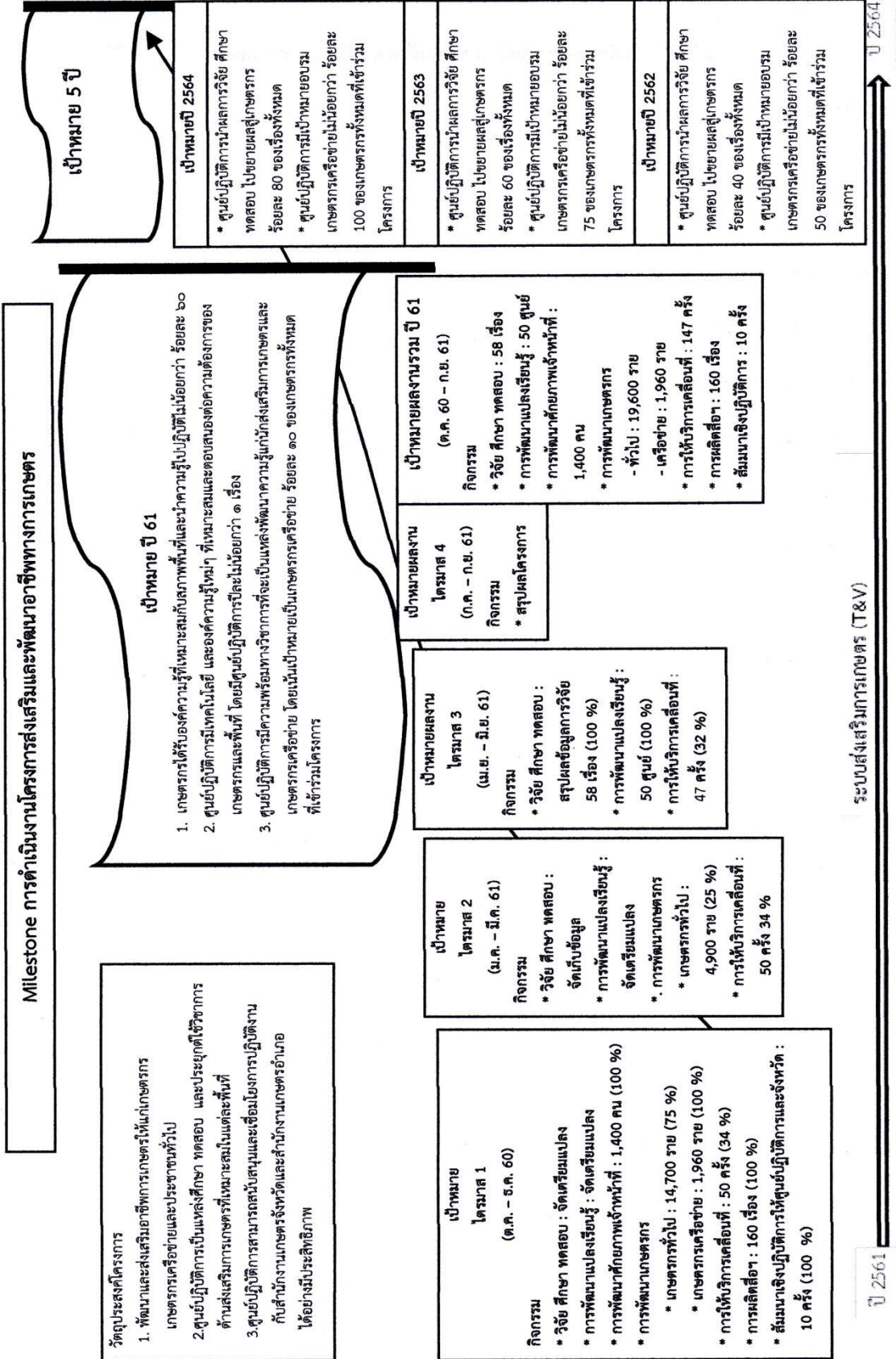
๙. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

๑. ชื่อ .....ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์..... E-mail: .....

๒. ชื่อ .....ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์..... E-mail: .....

กรอบการทำงานปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรดิษฐ์ ได้กำหนดกรอบการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในภาพรวมเพื่อให้เป็นแนวทางที่ชัดเจนและกำหนดเป้าหมายในการทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และสามารถดำเนินการส่งเสริมตามบทบาทภารกิจของศูนย์ฯ ให้มีการส่งเสริมเกษตรในพื้นที่ได้พัฒนาตามเป้าหมาย การพัฒนาที่กำหนดตามกรอบได้อย่างเป็นรูปธรรม และได้กำหนดกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับการผลิตในพื้นที่รับผิดชอบ ๗ ประเด็น ดังนี้

๑. ชันโรง

๒. ผึ้ง

๓. จิ้งหรีด

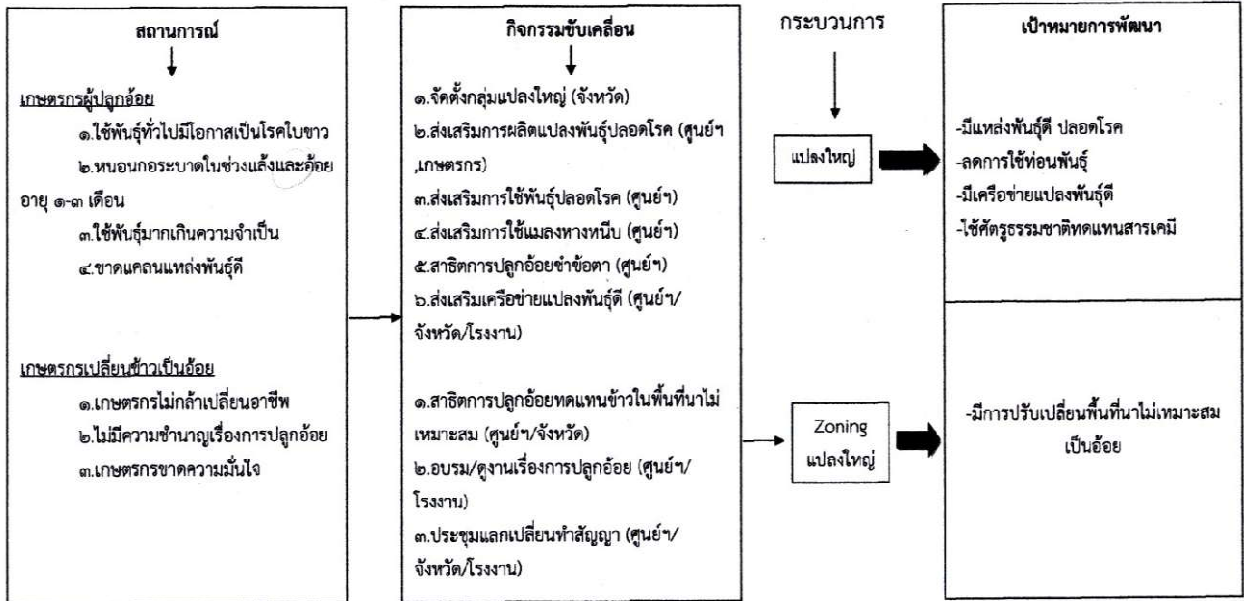
๔. อ้อย

๕. ขยายพันธุ์พืช

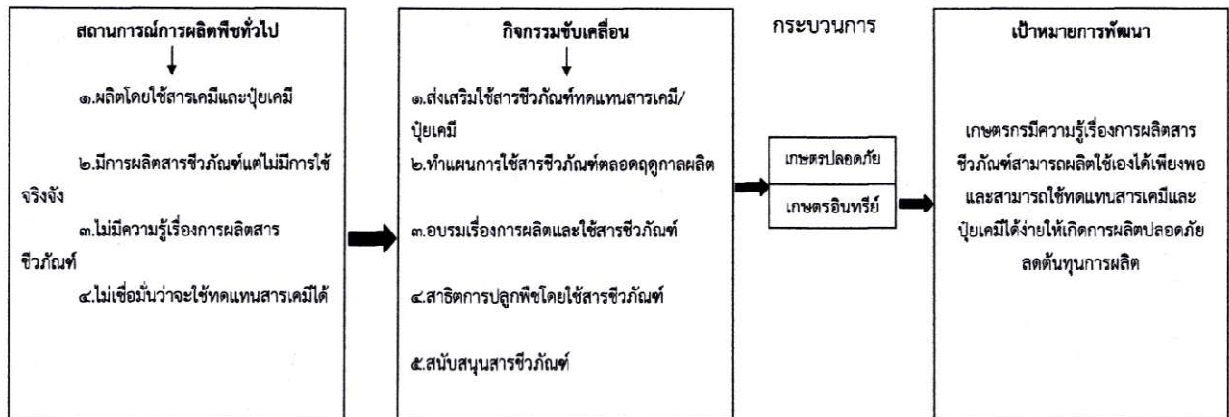
๖. สารชีวภัณฑ์

๗. เศรษฐกิจพอเพียง

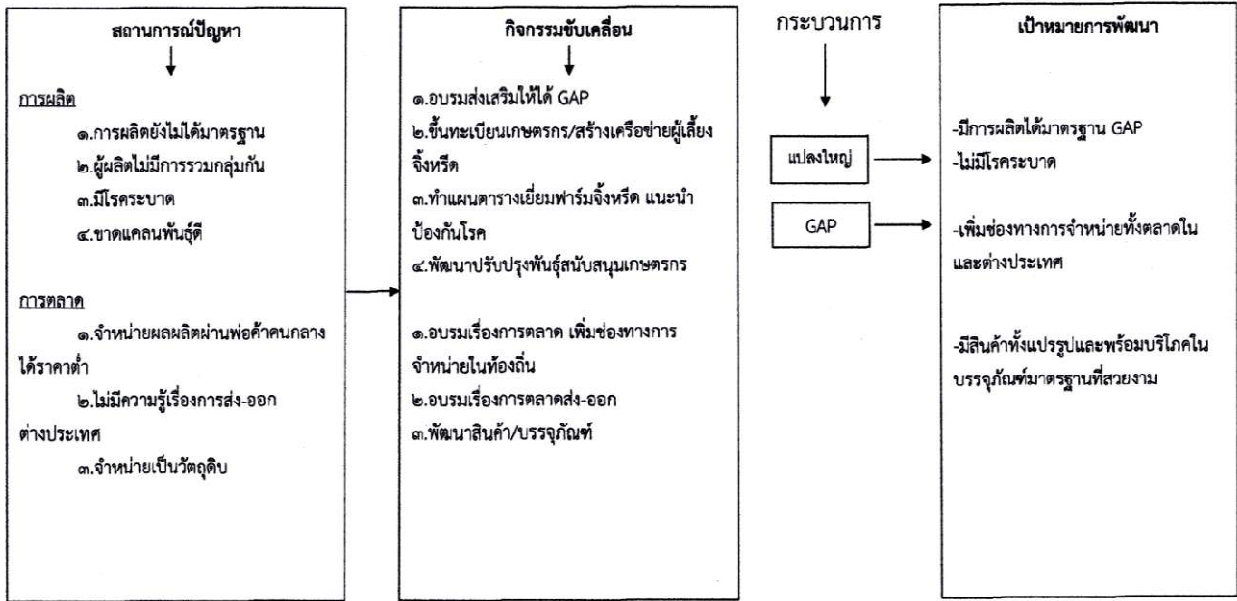
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกอ้อย

การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

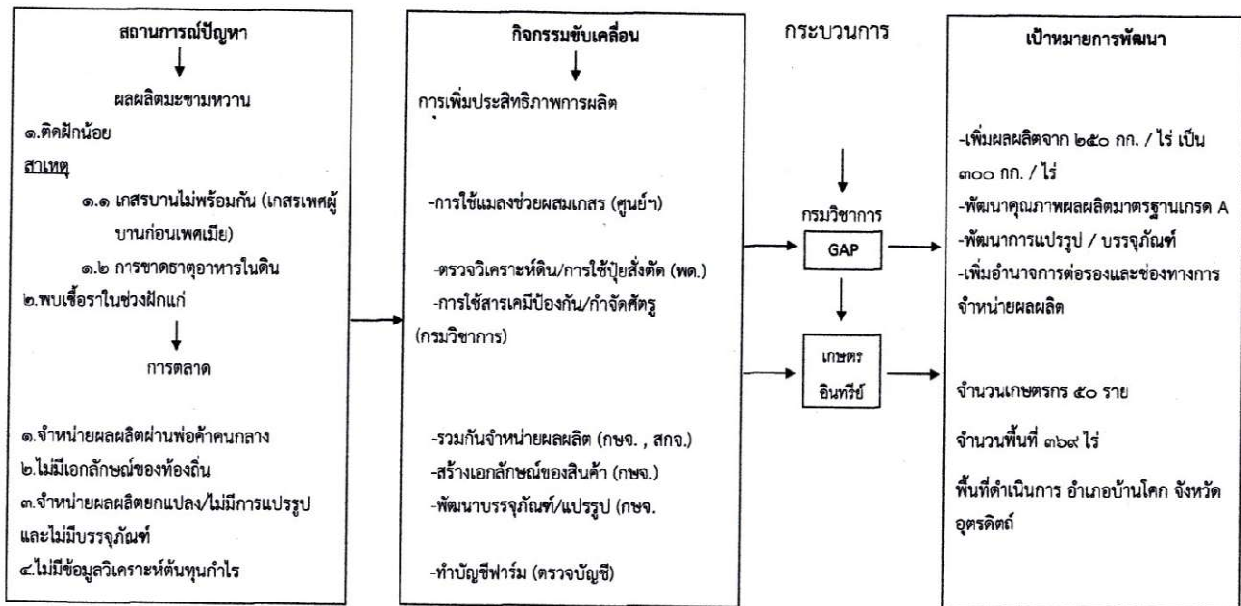

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจังหวัด

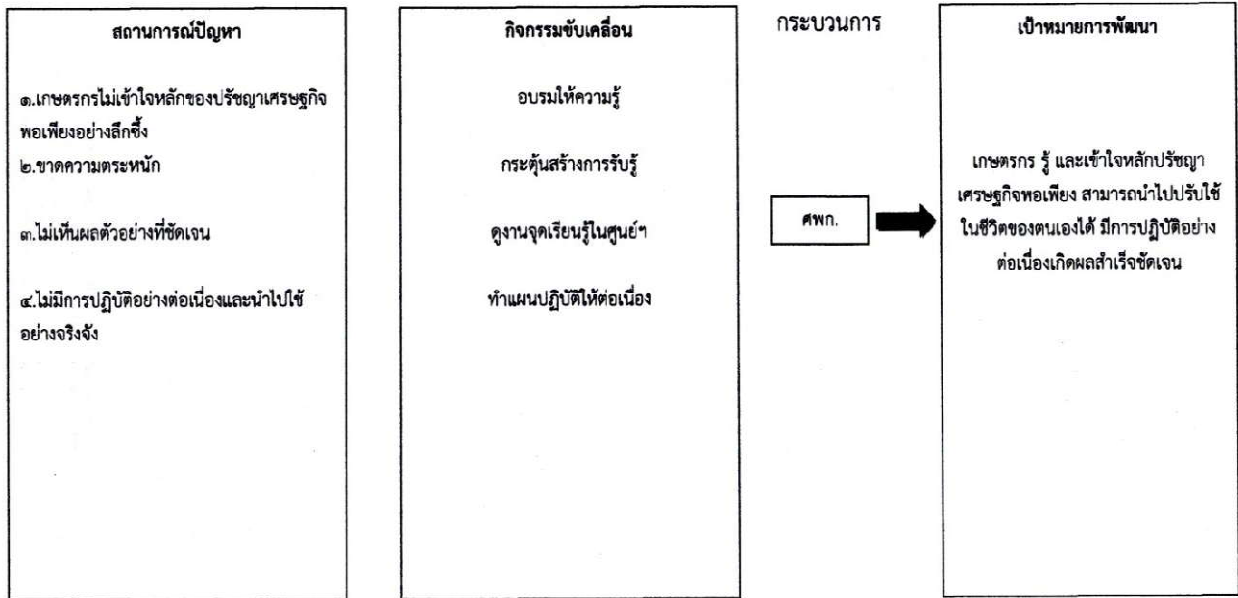

แนวทางการบูรณาการ

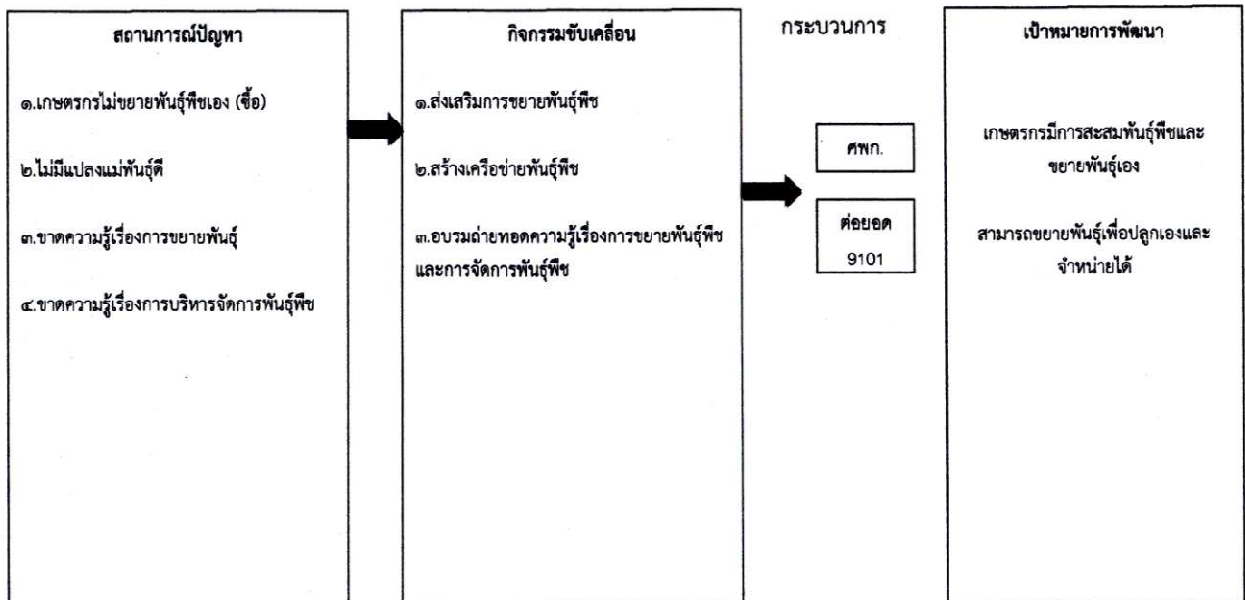
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะขามหวาน (แปลงใหญ่)

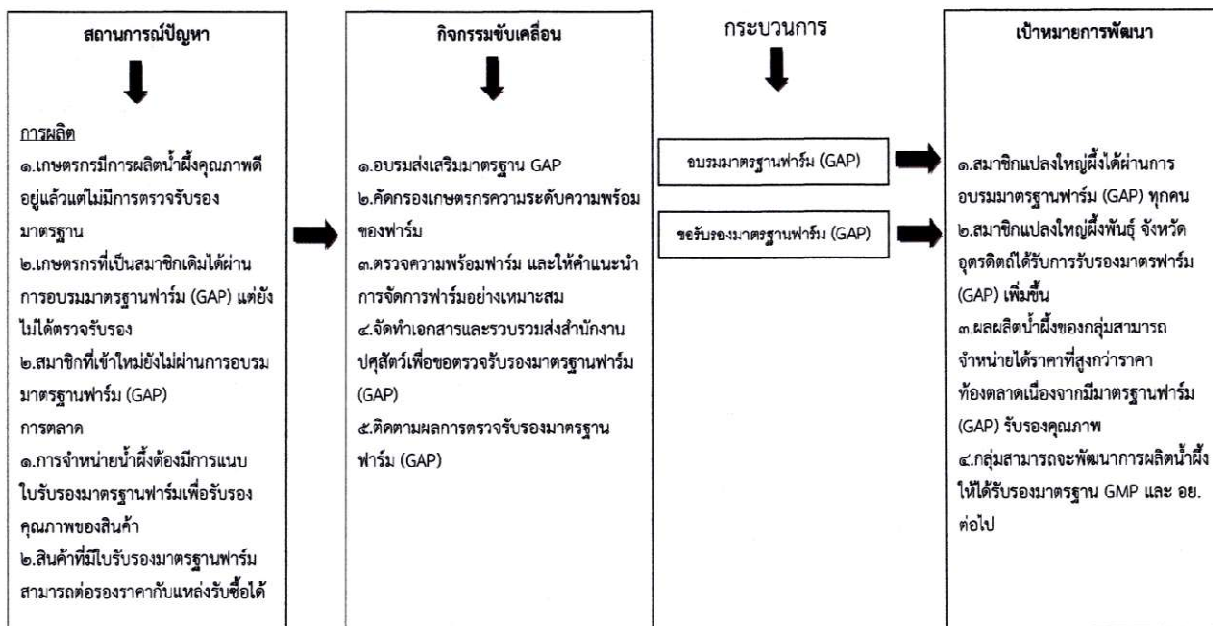
การส่งเสริมการใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การขยายพันธุ์พืช

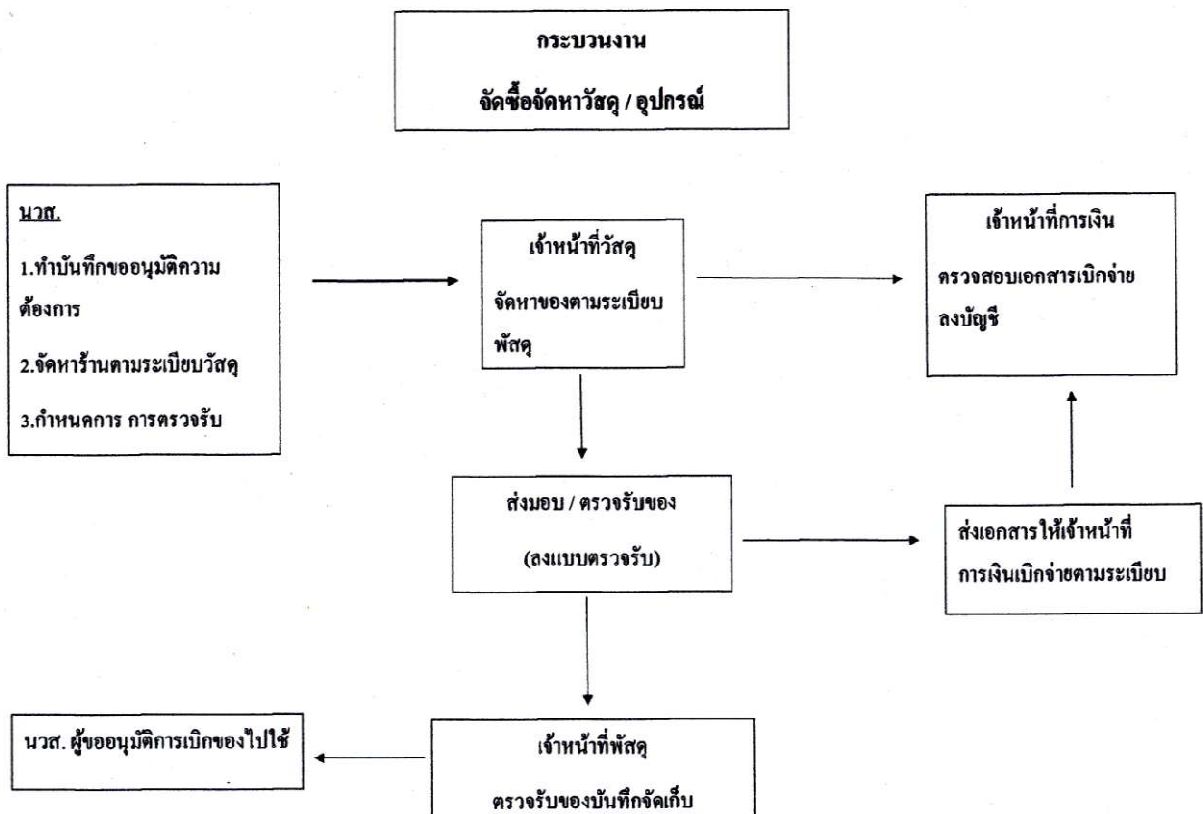
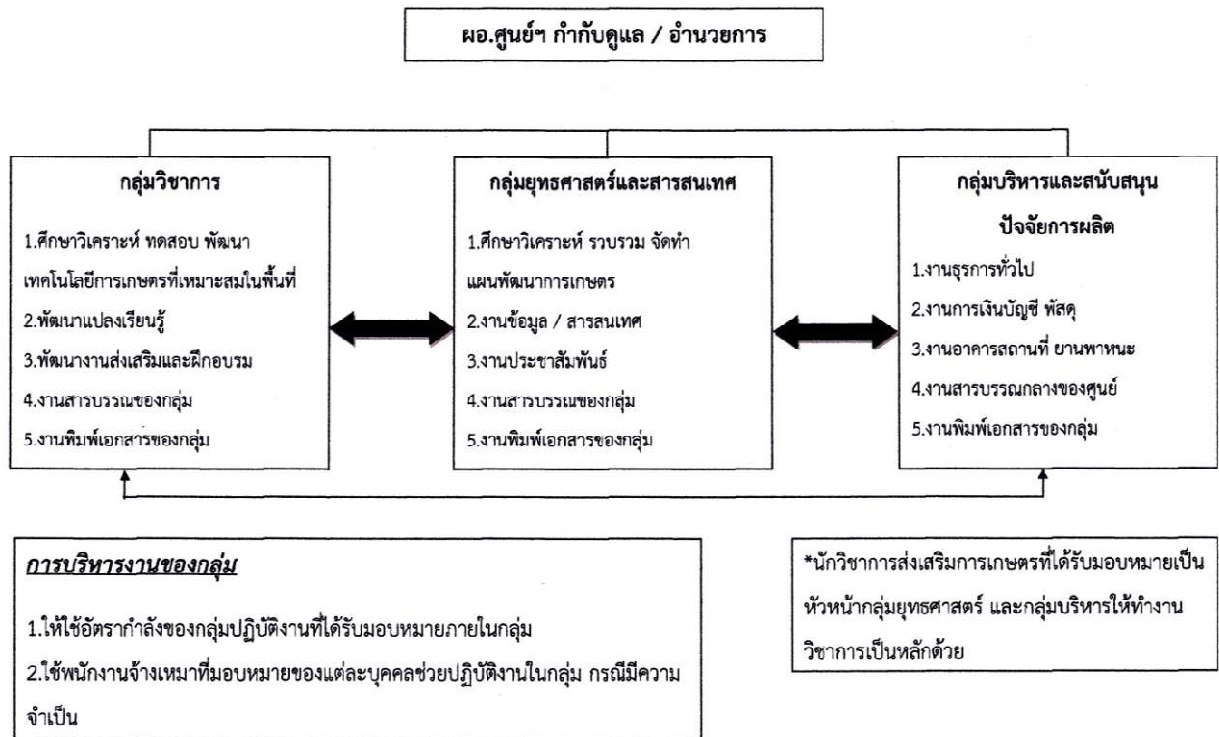

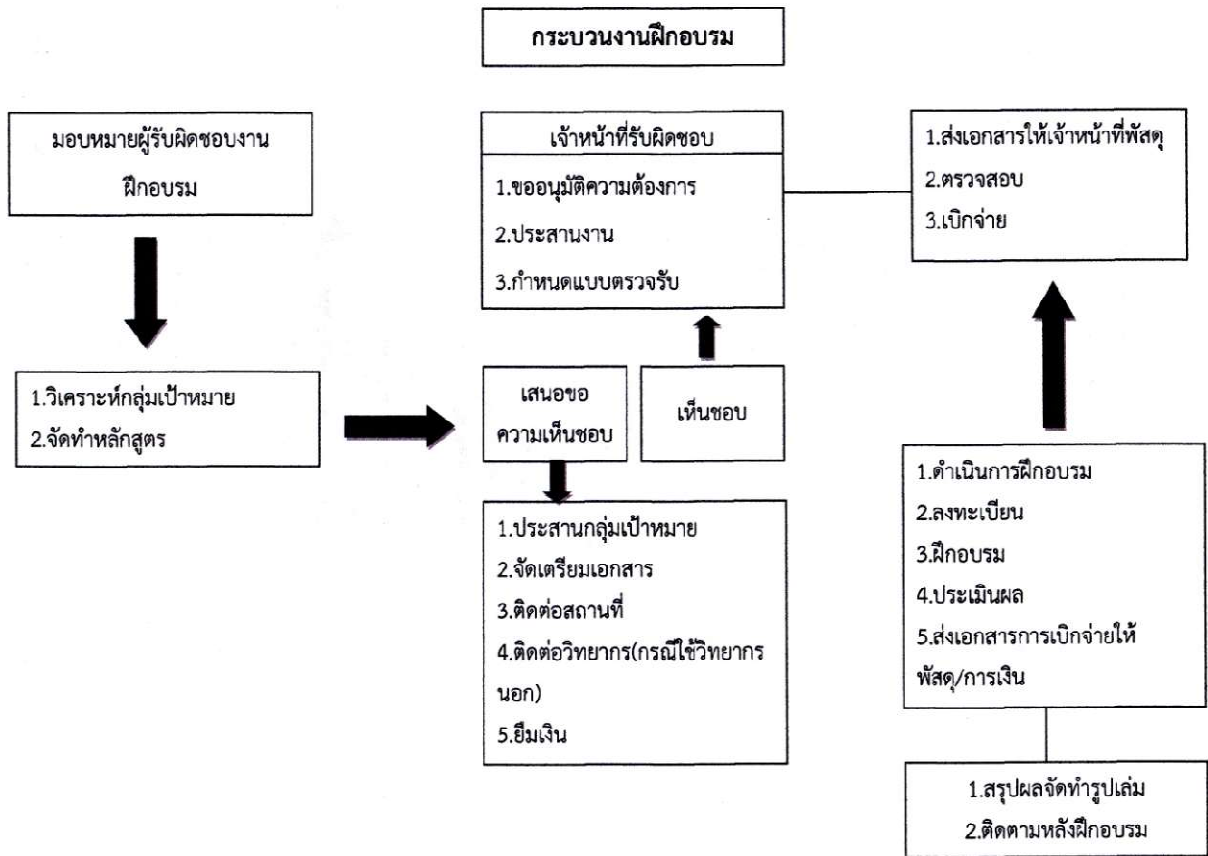
การเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงผึ้งพันธุ์

กระบวนการงาน

ได้มีการกำหนดกระบวนการทำงานที่สำคัญ และจำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ จึงกำหนดกระบวนการงานที่สำคัญและการกำกับดูแลงาน เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการปฏิบัติงานของศูนย์ฯ ดังนี้

การฝึกอบรมปีงบประมาณ ๒๕๖๑

การฝึกอบรมของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

การฝึกอบรมเป็นหลักทางวิชาการอีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการเรียนรู้ระยะสั้น เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม จึงได้มีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่จะฝึกอบรมว่ามีประเด็นใดบ้างที่ต้องทำการให้ความรู้ แล้วมีการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสม มีการติดตามผลหลังฝึกอบรม ตรวจสอบพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น จากสถานการณ์การผลิตทางการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ ศูนย์ฯ ในส่วนของการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่จะทำการพัฒนาตามความต้องการของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก ส่วนการอบรมเกษตรกรได้กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมจำนวน ๙ หลักสูตร ดังนี้

การฝึกอบรมลดปุ๋ยลดยาหันมาใช้ชีวภัณฑ์

วัตถุประสงค์

๑. ให้ตระหนักถึงผลเสียจากการใช้สารเคมี
๒. ให้มีความรู้เรื่องการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์

กิจกรรม

๑. เกมสปีนเปื้อนสารเคมี (แบ่งกลุ่ม)
๒. ตรวจสอบบัญชีฟาร์ม (ต้นทุนสารเคมี) แบ่งกลุ่ม
๓. บรรยายสารชีวภัณฑ์ที่สำคัญ
(ตัวอย่างของจริง พริก ที่ปลูกโดยใช้สารชีวภัณฑ์)
๔. สาธิตวิธีทำสารชีวภัณฑ์ (แบ่งกลุ่ม)
  - ๔.๑ สารบำรุงการเจริญเติบโต
  - ๔.๒ สารป้องกันกำจัดโรคพืช
  - ๔.๓ สารป้องกันกำจัดแมลง
๕. แจกสารชีวภัณฑ์
๖. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๑.การอบรมเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

- ๑.ให้ตระหนักถึงหลักปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.ให้รู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง
- ๓.ให้นำไปใช้ในชีวิตรจริง

กิจกรรม

๑.กระตุ้นสร้างความตระหนัก

๑.๑ ฉายาวิถีทัศน์ในหลวงรัชกาลที่ ๙ / ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑.๒ เกมส์ถึงพอเพียง (แบ่งกลุ่ม)

อุปกรณ์ : ถังน้ำ / กะละมัง

๑.๓ ตรวจบัญชี (แบ่งกลุ่ม)

อุปกรณ์ : กระดาษฟาง , สี

๒.สร้างความเข้าใจหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑ บรรยายหลักปรัชญา

๒.๒ เกมส์พอประมาณ (เหยียบกระดาษ)

เกมส์มีเหตุผล (ปรุงเกาเหลา)

เกมส์มีภูมิคุ้มกัน (เกมส์เศรษฐี)

๓.บรรยายเกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้

๔.ดูงาน ณ จุดเรียนรู้ในศูนย์ฯ

๕.แจกสมุดบัญชี พริก มะเขือ กระเพรา มะละกอ น้ำหมัก

๖.ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๒.มาขยายพันธุ์กันเถอะ

วัตถุประสงค์

- ๑.ให้ตระหนักถึงความสำคัญงานขยายพันธุ์พืช
- ๒.ให้มีความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช (การตอนกิ่ง , การทาบกิ่ง , การเปลี่ยนยอด)

กิจกรรม

- ๑.สอบถามราคาพันธุ์พืชชนิดต่างๆ
- ๒.วิเคราะห์หาต้นทุนพันธุ์พืช
- ๓.เกมส์ขยายเยอะแยะ (แบ่งกลุ่ม)

อุปกรณ์ : ฝักข้าวโพด เมล็ดข้าวโพดที่แกะแล้ว

- ๔.บรรยายหลักการขยายพันธุ์พืช
- ๕.แบ่งกลุ่ม ฝึกปฏิบัติจริง
- ๖.แจกแม่พันธุ์ดี
- ๗.ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๓.หลักสูตร การเลี้ยงและการจัดการชันโรง แก่ เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล

วัตถุประสงค์

- ๑.เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงและการจัดการชันโรงในสวนผลไม้
- ๒.เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการพื้นที่เกษตรกรให้สอดคล้องกับการเลี้ยงชันโรง

กิจกรรม

- ๑.บรรยายหัวข้อ “การเลี้ยงและการจัดการชันโรง”
- ๒.สาธิตวิธีการแยกขยายรังชันโรง
- ๓.บรรยายหัวข้อ “ผลิตภัณฑ์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชันโรง”
- ๔.สาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชันโรง
- ๕.ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๔. หลักสูตร แนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด (GAP ฟาร์มจิ้งหรีด)

เกษตรกรแปลงใหญ่จิ้งหรีดจังหวัดพิจิตร

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดการฟาร์มตามระบบมาตรฐาน GAP
๒. เพื่อพัฒนาการจัดการฟาร์มจิ้งหรีดตามแนวทางระบบมาตรฐาน GAP

กิจกรรม

๑. เกมส์การเลือกซื้อของ
๒. บรรยายหัวข้อ “แนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด(GAPฟาร์มจิ้งหรีด)”
๓. เวทีระดมความคิด “การพัฒนากระบวนการผลิตจิ้งหรีดรูปแบบแปลงใหญ่”
๔. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๕. หลักสูตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มผึ้ง (GAP ฟาร์มผึ้ง)

เกษตรกรแปลงใหญ่ผึ้งพันธุ์จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มตามระบบมาตรฐาน GAP
๒. เพื่อยกระดับเกษตรกรให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

กิจกรรม

๑. เกมส์การเลือกซื้อของ
๒. แบบทดสอบก่อนเรียน
๓. บรรยายหัวข้อ “หลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มผึ้ง(GAPฟาร์มผึ้ง)”
๔. เวทีระดมความคิด “การจัดการไรศัตรูผึ้งอย่างถูกวิธี”
๕. แบบทดสอบหลังเรียน
๖. ติดตามและให้คำแนะนำการขอรับรองมาตรฐานฟาร์มของเกษตรกร
๗. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๖.หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย (เกษตรกรผู้นำ ๒ วัน)

วัตถุประสงค์

๑. ให้มีความรู้เรื่องการเตรียมดินปลูกอ้อย การดูแลรักษา
๒. การทำแปลงพันธุ์อ้อยสะอาด และการดูแลอ้อยต่อ

กิจกรรม

๑. การปลูกอ้อย

๑.๑ การเตรียมดิน

๑.๒ ท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม

๑.๓ การดูแลรักษา

๑.๓.๑ อ้อยปลูกใหม่

๑.๓.๒ อ้อยต่อ

๑.๓.๓ โรคแมลงศัตรู

๒. การปลูกอ้อยสะอาดปลอดโรค (แปลงพันธุ์)

๒.๑ การใช้พันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

๒.๒ การขยายโดยชำข้อ

๓. การปลูกอ้อยชำข้อ

๔. การดูแลอ้อยต่อ (๑๕ ตอ ๑๕ ต้น)

๕. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๗.หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย (๑ วัน)

วัตถุประสงค์

๑. ให้มีความรู้เรื่องการเตรียมดิน การใช้ปริมาณท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม
๒. การปลูกอ้อยจากการชำข้อตา และการดูแลอ้อยต่อ

กิจกรรม

๑. การปลูกอ้อย

๑.๑ การเตรียมดิน

๑.๒ ท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม

๑.๓ การดูแลรักษา

๑.๓.๑ อ้อยปลูกใหม่

๑.๓.๒ อ้อยต่อ

๑.๓.๓ โรคแมลงศัตรู

๓๒ การปลูกอ้อยชำข้อ

๓. การดูแลอ้อยต่อ (๑๕ ต่อ ๑๕ ต้น)

๔. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๘.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย

โดยการเพาะชำข้อตาปลูกแซมอ้อยต่อ (ใช้งบประมาณระเบียบฯ ๔๗)

วัตถุประสงค์

๑. ให้มีความรู้เรื่องการเพาะชำข้อตาอ้อย และการปลูกซ่อมอ้อยต่อด้วยต้นพันธุ์จากการชำข้อตา

กิจกรรม

๑. การปลูกอ้อย

๒. การดูแลอ้อยต่อ

๓. การเพาะชำข้อตา

๔. การปลูกซ่อมอ้อยต่อ

๕. สนับสนุนอ้อยชำข้อ

๖. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

๙.การเพิ่มประสิทธิภาพ

การผลิตอ้อยโรงงานด้วยพันธุ์อ้อยสะอาด (ใช้งบประมาณระเบียบฯ ๔๗)

วัตถุประสงค์

๑. ให้มีความรู้เรื่องการปลูกอ้อยจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ/การขยายพันธุ์อ้อยชำข้อ

๒. การจัดการแปลงพันธุ์อ้อย และอ้อยสะอาด

กิจกรรม

๑. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่ออ้อยปลอดโรค

๒. การปลูกอ้อยจากการเน้นเชื้อ

๓. การขยายพันธุ์โดยการชำข้อ

๔. การกระจายพันธุ์สะอาด

ขยาย ๑

ขยาย ๒

ขยาย ๓

๕. การจัดการแปลงพันธุ์อ้อย

๖. ประเมินความรู้ที่ได้รับ

การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

เนื่องจากศูนย์มีความชำนาญในเรื่องแมลงเศรษฐกิจจึงได้จัดฝึกอบรม หลักสูตรการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจรายละเอียด ๒ หลักสูตรให้เจ้าหน้าที่ จังหวัด อำเภอก และศูนย์ปฏิบัติการส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาร่วมฝึกอบรม ประกอบด้วย หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง ๑๕ คน การเลี้ยงจิ้งหรีด ๑๕ คน

วัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงผึ้งและจิ้งหรีด เบื้องต้น
๒. เพื่อสามารถนำไปให้คำแนะนำเบื้องต้น แก่เกษตรกรในพื้นที่ ในกลุ่มแปลงใหญ่หรือ ศพก. ได้
๓. นำไปพัฒนาต่อยอดในการดำเนินงานของศูนย์ ปฏิบัติการที่ไม่มียังมีความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจต่อไป

การพัฒนาแปลงเรียนรู้ในศูนย์ฯ

สร้างและพัฒนาจุดเรียนรู้ภายในศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งศึกษา คูงาน มีข้อมูลทางวิชาการ และมีการผลิต ให้บริการแก่เกษตรกร สร้างจุดเรียนรู้ให้สวยงาม ดึงดูด เพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไปพร้อมกัน

การพัฒนาแปลงเรียนรู้

- ๑.ดูแลแปลงพันธุ์อ้อยสะอาด
- ๒.สร้างจุดสาธิตการปลูกอ้อยจากชำข้อตา
- ๓.พัฒนาจุดเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ
- ๔.พัฒนาจุดเรียนรู้การขยายพันธุ์พืช
- ๕.พัฒนาจุดเรียนรู้การใช้สารชีวภัณฑ์
- ๖.พัฒนาจุดเรียนรู้การขยายผลจากศูนย์ศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การส่งเสริมการทำให้แปลงพันธุ์อ้อยสะอาด

ในการปลูกอ้อยของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่มักไม่มีแปลงพันธุ์เป็นของตนเอง และไม่มีแหล่งพันธุ์สะอาดปลอดโรค ในการปลูกอ้อยแต่ละครั้งเกษตรกรมักทำพันธุ์จากแปลงที่ตัดส่งโรงงานมาทำเป็นพันธุ์ขยายปลูก หรือหาซื้อพันธุ์จากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ ในการใช้พันธุ์อ้อยที่ถูกต้องทางวิชาการนั้นเกษตรกรควรใช้พันธุ์ที่มีอายุ ๘-๑๐ เดือน และจากแหล่งพันธุ์ที่ปลอดโรคแมลง ดังนั้นจึงได้มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายแปลงพันธุ์อ้อยสะอาดขึ้น

การสร้างเครือข่าย

กิจกรรมขั้นตอนการดำเนินการส่งเสริมแปลงพันธุ์สะอาด

๑. ให้คำแนะนำการจัดการแปลงพันธุ์
๒. สนับสนุนต้นพันธุ์อ้อยชำซื้อปลอดโรค
๓. ติดตามเก็บข้อมูล
๔. ติดตามการกระจายพันธุ์
๕. สร้างเครือข่ายผู้ใช้พันธุ์สะอาด
๖. สรุปผลการดำเนินงาน

